

**Ocena sytuacji Spółki PROCHEM S.A. w 2021 r.
z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej
i systemu zarządzania ryzykiem**

Ocena Spółki PROCHEM S.A. za 2021 r. dokonana została w trzech aspektach:

- wyników działalności,
- sytuacji Spółki,
- funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

I. OCENA WYNIKÓW SPÓŁKI ZA 2021 R.

Spółka w zakresie podstawowej działalności – sprzedaży usług inżynierskich i budowlanych – osiągnęła poziom 188,2 mln zł i jest to poziom około 40% niższy niż w roku 2021. Ten spadek w sprzedaży wyniknął przede wszystkim z zakończenia jednego z dwóch dużych kontraktów realizacyjnych spółki. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że w zakresie działalności projektowej sprzedaż spółki w 2021 r. utrzymywała się na poziomie sprzedaży osiągniętej w 2020 r. Spadek sprzedaży wpłynął także na niższy poziom zysku osiągnięty w 2021 roku na działalności operacyjnej w wysokości 2,9 mln zł.

Na poziomie zysku netto rok 2021 zakończył się wynikiem 2713 tys. PLN, tj. znacznie niższym w porównaniu z poprzednim rokiem.

Także Grupa Kapitałowa Prochem osiągnęła niższą sprzedaż i niższy wynik, w porównaniu do roku 2021. Sprzedaż wyniosła prawie 247,8 mln PLN, zysk netto 6280 tys. PLN.

Podsumowując wyniki mimo iż niższe niż 2021 r. należy ocenić pozytywnie. Rok był trudniejszy na co złożyło się szereg uwarunkowań mających wpływ na biznesową sytuację spółki.

II. SYTUACJA SPÓŁKI

Sytuacja Spółki w 2021 r. kształtowały zarówno czynniki makroekonomiczne jak i też czynniki o charakterze incydentalnym.

W 2021 r. wystąpił istotny wzrost PKB 5,7%, trzeba jednak pamiętać o zaniżonej bazie – recesji, która wystąpiła w Polsce w 2020 r. (spadek PKB o 2,5%) związanej z

epidemią Covidu. Stopa inwestycji w gospodarce narodowej wyniosła podobnie jak w 2020 r. 16,6%.

Z punktu widzenia obszarów aktywności firmy Prochem struktura źródeł wzrostu PKB – głównie spożycie i niska stopa inwestycji nie miały w 2021 pozytywnego wpływu.

Czynnikiem, który zaczął się w sposób istotny ujawniać w 2021 r. była inflacja. Wzrost tej inflacji jest kontynuowany w 2022 r. Jej poziom, w obszarze dóbr i materiałów inwestycyjnych jest bardzo wysoki i sięga kilkudziesięciu procent. Nowa sytuacja – wojna prowadzona na terenie Ukrainy nie tylko wpływa na dalszy wzrost inflacji, ale także generuje podwyższoną krótko i średniookresową zmienność cen wyrobów i materiałów inwestycyjnych. Konsekwencją tej sytuacji jest trudność zarówno dla inwestorów jak i dla firm realizujących inwestycje na zlecenie prawidłowe określenie budżetu przedsięwzięć inwestycyjnych, ocenę ich efektywności, itd.

Oceniamy, iż ten czynnik w bieżącym roku jak i w kolejnych latach będzie negatywnie oddziaływał na podejmowanie decyzji inwestycyjnych i skłaniał do rezygnacji z przedsięwzięć bądź ich istotnego przesunięcia w czasie.

Rosnąca inflacja wywołała radykalną zmianę w zakresie polityki stóp procentowych ustalanych przez NBP. W krótkim czasie bardzo istotny ich wzrost i dalsze oczekiwania na kolejne ruchy powoduje konieczność zmian po stronie inwestorów – nowej kalkulacji kosztów finansowych zamierzonych bądź realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Oceniamy, iż w bieżącym roku i w latach następnych czynnik rosnących kosztów kredytów podobnie jak wysoka inflacja będą negatywnie oddziaływać na klimat inwestycyjny w Polsce.

Na sytuację w 2021 r., a także roku obecnego miały i mają wpływ czynniki o charakterze incydentalnym.

Pierwszy z nich – epidemia covid – przyczyniła się jeżeli chodzi o stronę popytową – zapotrzebowanie na usługi Prochemu - do zjawiska opisanego wyżej, czyli do rezygnacji z przedsięwzięć inwestycyjnych, bądź ich odkładania w czasie. Po stronie podażowej – usług wykonawczych przez Prochem także pojawiły się trudności i ograniczenia wynikające z konieczności prowadzenia pracy w trybie zdalnym, co w sposób oczywisty pogorszyło wydajność, a zatem i efektywność pracy.

Wybuch wojny na Ukrainie ma i będzie miał wpływ na sytuację firmy nie tylko w bieżącym roku ale także w latach następnych.

Negatywne konsekwencje są oczywiste, wzrost cen surowców, wysoka zmienność cen, ograniczenia w dostawach, w połączeniu z ogólnym poczuciem niepewności i ryzykiem bycia krajem przyfrontowym będzie negatywnie wpływać na poziom zaangażowania inwestorów zarówno polskich, a może jeszcze bardziej zagranicznych.

W dalszym horyzoncie wojna może przyczynić się do wzrostu zapotrzebowania na usługi Prochem-u.

Konieczność stopniowego uwalniania się od kopalnych surowców energetycznych wygeneruje wzrost zainteresowania różnego rodzajami przedsięwzięciami generującymi czystą energię z niekonwencjonalnych źródeł, wolną od politycznego szantażu dostawców.

Kolejnym wyzwaniem, ale też szansą będzie odbudowa gospodarki Ukrainy po zniszczeniach wojennych.

Reasumując tę syntetyczną analizę czynników, kształtujących sytuację Prochemu to należy stwierdzić, że w większości są one niesprzyjające i utrudniające dalszy rozwój.

Poza czynnikami o charakterze makro ważną jest, w przypadku firmy naszej wielkości, aktywność inwestycyjna firm, branż, w których Prochem ma mocne pozycje tj. chemia, petrochemia, budownictwo przemysłowe, energetyka.

Pod tym względem rok 2021 był satysfakcjonujący i podobnie pozytywnie należy jak dotąd ocenić rok bieżący.

Nowe projekty inwestycyjne, zapowiadane przez niektóre firmy z branży petrochemicznej czy chemicznej, w połączeniu z silną aktywnością marketingową Prochemu i jego wysoka pozycja inżynierska stwarzają szansę na wypełnienie portfela w 2022 r. . W 2021 r. udało się pozyskać kilka długoterminowych kontraktów projektowych, które w 2022 r. powinny podnieść znacząco przychody w tym segmencie usług.

Mimo relatywnie dobrej sytuacji, świadomość silnego uzależnienia Prochemu od koniunktury inwestycyjnej, której zagraża szereg czynników skłania kierownictwo

firmy do poszukiwania aktywności pozwalających stabilizować pozycję firmy także w okresach mniej sprzyjających.

Do pierwszej grupy tych aktywności zaliczyć należy działalność doradztwa technicznego, usługi rozwijanej w ostatnich latach. PROCHEM włącza się w tematy technologiczne na ich pierwszym etapie, gdzie inwestor skupia się na rozpoznaniu i wstępnej ocenie sensowności technicznej i ekonomicznej projektu. Własne kompetencje technologiczne PROCHEMU i instytutów naukowych współpracujących z PROCHEMEM pozwalają na świadczenie technicznych usług doradczych dla klientów. Rozpoczęcie współpracy na tym wczesnym etapie pozwala budować pozycję kompetencyjną firm i stwarzać mocne podstawy do dalszej współpracy. Należy jednak zauważyć, że w Polsce świadomość wagi tego przedinwestycyjnego etapu jest nadal niska.

Do drugiej grupy mającej na celu uzyskanie istotnych nadwyżek finansowych, spełniających funkcje amortyzacyjne w stosunku do działalności podstawowej, jest prowadzona sporadycznie, choć z pewną regularnością działalność deweloperska. Duży projekt biurowy Astrum Business Park, realizowany z partnerem finansowym, znalazł swoje potwierdzenie rynkowe w skutecznym wynajmie blisko 100% powierzchni biurowej renomowanym najemcom. Zgodnie z przyjętym modelem biznesowym po komercjalizacji budynku zakładane jest dokonanie transakcji sprzedaży obiektu i zamknięcia cyklu deweloperskiego. Ze względu na uwarunkowania rynkowe, w szczególności związane z epidemią proces poszukiwania klienta i zawarcia umowy wydłużył się. Wszystko wskazuje na to, że transakcja zostanie zamknięta w br. – do dnia dzisiejszego podpisano umowę przedwstępną sprzedaży budynku, a jej finalizacja powinna nastąpić w ciągu najbliższych 3 miesięcy.

III. OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zakres kontroli obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim:

- działalność gospodarczą spółki - podstawową oraz pomocniczą,
- sprawozdawczość finansową i rozliczenia księgowe,
- zgodność działania spółki z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,

- zatrudnienie i płace.

Specyfika działalności PROCHEM S.A. związana jest z realizacją na rzecz klientów złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W spółce istnieją i są stosowane systemy planowania i kontroli realizowanych przedsięwzięć. Po nienajlepszych doświadczeniach z lat ubiegłych, dotyczących działania systemu kontroli, Zarząd podjął w 2017 roku działania naprawcze. W tym też roku została zmieniona instrukcja „Kontroli kosztów usług” oraz mianowano nowego kierownika „Zespołu kontroli kosztów” odpowiedzialnego za wdrożenie modyfikacji i usprawnionych procedur. Rok 2018 był drugim, w którym system działał według nowych zasad. W 2018r. dokonano kolejnych modyfikacji w systemie „Kontroli kosztów usług” w zakresie prezentacji budżetów i są one stosowane w odniesieniu do nowych tematów od 1.01.2019r.

Głównym zadaniem kontroli instytucjonalnej jest przeprowadzenie kompleksowych kontroli w zakresie najważniejszych zagadnień dla spółki oraz zbieranie i opracowywanie informacji dotyczących działalności komórek organizacyjnych spółki, wybranych problemów ekonomicznych i innych zagadnień, które w danym okresie uznane zostały przez Zarząd spółki za najbardziej istotne. Oprócz instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w spółce istnieje także tak zwana kontrola funkcjonalna wykonywana przez kierowników różnych szczebli. Kierownicy ci sprawują nadzór nad podległymi im pracownikami, polegający na sprawdzaniu stanu realizacji ustalanych zadań.

Czynności kontrolne prowadzone są we wszystkich fazach działalności w formie kontroli wstępnej, bieżącej i następnej. Dokumenty finansowo-księgowe poddawane są kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Informacja o poprawności formalno-merytorycznej i rachunkowej opatrzona jest podpisem sporządzonym w sposób identyfikowalny (pełne imię i nazwisko) lub opatrzona pieczęcią imienną osoby upoważnionej oraz datą zatwierdzenia dokumentu.

W PROCHEM S.A. nie występuje odrębna, wydzielona organizacyjnie struktura zarządzania ryzykiem. Identyfikacją i oceną obszarów ryzyka zajmują się właściwe dla danego rodzaju ryzyka służby Spółki. Do ich obowiązków należy także zdefiniowanie działań niezbędnych do ograniczenia ryzyka.

Nadzór, ale też i kluczowe decyzje dotyczące skali ekspozycji na ryzyko podejmuje Zarząd Spółki. Analiza ryzyk ma w PROCHEM S.A. charakter systemowy, ujęty w różnego rodzaju procedurach, dotyczących poszczególnych ryzyk.

W 2017r. dokonano przeglądu i usprawniono system zarządzania ryzykiem w trakcie realizacji kontraktów w ramach procesu „Zintegrowanego systemu zarządzania” poprzez podproces „Zarządzanie ryzykiem i szansami” Proces ten oparty jest o wymagania międzynarodowej normy ISO-31000. Procedura obowiązuje we wszystkich jednostkach organizacyjnych Prochem SA zaangażowanych w przygotowanie oferty i realizację projektów.

W bieżącym roku Rada Nadzorcza zapoznała się i przeanalizowała, w ramach corocznej oceny, aktualną informację o funkcjonujących w spółce systemach kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego.

W działalności Prochem zidentyfikowano następujące ryzyka:

1. Ryzyko wahań koniunktury

Spółka jest w wysokim stopniu podatna na wahania koniunktury w budownictwie i silnie uzależniona od popytu na usługi inżynierskie, który to popyt ma charakter cykliczny, a także podlegający zdarzeniom sporadycznym.

W celu ograniczenia wpływu tego ryzyka na wyniki i sytuację Spółki:

- prowadzony jest monitoring sytuacji makroekonomicznej i sytuacji w wybranych branżach
- kontynuowana jest dywersyfikacja przedmiotowa (działalność wykonawcza, działalność w zakresie doradztwa technicznego, działalność deweloperska),
- optymalizowany jest poziom rezerw finansowych.

2. Ryzyko utraty kluczowych pracowników

Działalność Spółki opiera się na dobrze wykształconej i wykwalifikowanej kadrze pracowników, którzy są jednocześnie atrakcyjnym celem rekrutacji przez konkurencję.

W celu ograniczenia tego ryzyka Spółka stosuje:

- Monitoring rynku pracy i poziomu wynagrodzeń,

- Utrzymanie systemu szkoleń i podnoszenia kwalifikacji
- Programy motywacyjne dla kluczowej kadry
- Aktywny system naboru poprzez współpracę z uczelniami

3. Ryzyko wystąpienia zagrożeń przy wykonywaniu kontraktów

Rodzaje prowadzonej w PROCHEM S.A. działalności – przygotowywanie i zarządzanie projektami inwestycyjnymi dla klientów – powodują, iż jest to stale występujące ryzyko.

Dla jego ograniczenia PROCHEM S.A. stosuje:

- adekwatną do rodzaju przedsięwzięcia i skali ryzyka formę realizacji kontraktu,
- realistyczną kalkulację cenową przy zawieraniu kontraktów,
- monitoring zaawansowania kontraktów i ujawniania zagrożeń,
- dobór wiarygodnych podwykonawców,
- klauzule kontraktowe ograniczające górną wysokość kar umownych.

Stosowanie tych systemowych instrumentów pozwoliło uniknąć finansowych konsekwencji przy realizacji kontraktów zawieranych w warunkach kryzysowych, w tym w warunkach silnej konkurencji cenowej.

4. Ryzyko nierzetelności płatniczej

Instrumentami ograniczającymi ten stale występujący rodzaj ryzyka są:

- monitoring standingu klientów przed i w trakcie realizacji kontraktów,
- stosowanie wyspecjalizowanych procedur windykacyjnych,
- optymalizacja struktur płatności.

5. Ryzyko walutowe

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring i prognozowanie kursów walut,
- Terminowe transakcje walutowe,
- Zakup urządzeń i usług w walutach kontraktów

6. Ryzyko uzależnienia od dużych nabywców usług

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring umów ze znaczącymi dostawcami
- Zapisy kontraktowe zawierające elementy amortyzujące
- Utrzymanie partnerskich stosunków z powtarzalnymi klientami

PODSUMOWANIE

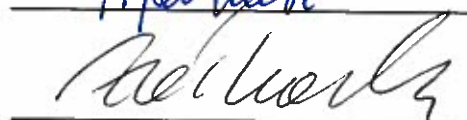
Zarówno w zakresie systemu kontroli, jak i zarządzania ryzykiem dokonane w poprzednich latach systemowe i personalne zmiany zwiększyły poziom bezpieczeństwa w funkcjonowaniu Spółki i ograniczyły ryzyko niedostrzeżenia istotnego zagrożenia w zakresie podstawowej działalności firmy.

Podpisy członków Rady Nadzorczej:

1. Marek Garliński

2. Karol Żbikowski

3. Andrzej Karczykowski

4. Wiesław Kiepiel

5. Jarosław Stępniewski

